

Verdwenen Heemstede in kleur

Van 11 februari tm 11 maart 2015 maakte de HVHB even een kleine zijstap In verband met een fraaie tentoonstelling in het Raadhuis in februari en maart van 2015.

Ze zijn zwart-wit, de foto's die we hebben van Heemstede van 1880 tot 1920. Daardoor is ons beeld van die tijd ook zwart-wit. Maar hoe zou het Heemstede van toen er in kleur hebben uitgezien? De groene buitenplaatsen, de zanderige weggetjes langs de bollenvelden, in het voorjaar in bloei, de kleine boerderijtjes met hun rode pannendaken, de vaarten met hun bruggetjes en bomen erlangs?

Gabe de Vries (82) uit de Meer en Boslaan schildert al sinds zijn vijftiende, en vooral Heemstede en Bennebroek zoals het vroeger was.

Hij maakt van zwart-wit ansichten en foto's dorpsgezichten in kleur. De HVHB heeft een klein greep genomen uit zijn vele schitterende schilderijen.

Al deze artikelen zijn in dit document samen gebracht, zodat u alles nog eens op uw gemak kunt nalezen. Theo Out heeft de schilderijen vastgelegd voor deze vijf artikelen.

In de Heemsteder van 11 februari werd Gabe de Vries aan Heemstede voorgesteld door Bart Jonker (van hem ook de foto).

Gabe de Vries (door Bart Jonker).

Fijnschilder Gabe de Vries: "Ik reproduceer wat was"

Fijnschilder Gabe de Vries weet als geen ander de historie van Heemstede en Bennebroek op het doek te vangen met de beelden van hoe het ooit was. Tafereeltjes van alle seizoenen, buitenplaatsen en gebouwen die er wel of niet meer zijn vereeuwigd hij gedetailleerd met olieverf in een schilderij. Deze prachtige nostalgie is tot en met eind maart te zien in het raadhuis van Heemstede.

"Mijn eerste schilderij maakte ik in mijn jeugd in 1947, toen ik 14 jaar was", vertelt Gabe de Vries. "Ik heb toen het 'Straatje van Vermeer' geschilderd. Dit schilderij heb ik nog steeds. In mijn werkzame leven was ik werkzaam in de bouwmaterialen. Het fijn schilderen is altijd mijn ontspanning geweest. Het vormt de rode draad in mijn leven. Toen ik 7 jaar was kwam ik naar Bennebroek in de oorlog. Na de

oorlog ontmoette ik mijn vrouw op de Glip in Heemstede waar zij woonde. Ik ben toen de omgeving van de Glip gaan schilderen. Mede door Hans Krol en Cees Peper werd ik warm voor de nostalgie van Heemstede en Bennebroek. Cees Peeper maakte de boekjes met oude zwart/wit ansichtkaarten van Heemstede en Bennebroek. Ik schilder mijn tafereelen in kleur vanuit deze zwart/wit ansichtkaarten of beelden uit historische tijdschriften, zoals die van de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek. Laatst hebben ze in hun tijdschrift Heerlijkheden in een artikel mijn werk onder de aandacht gebracht. Omdat ik vanuit zwart/wit prenten schilder, controleer ik de kleuren, zoals het geweest zou moeten zijn. Ik reproduceer wat was. De dakpannen bijvoorbeeld: zijn ze grijs of rood geweest. Waarschijnlijk waren grijze pannen vroeger duurder en voor de gegoede burgerij: je ziet dat vooral de daken van buitenplaatsen hiermee bedekt werden. De rode pannetjes werden voornamelijk voor de huizen van de burgerbevolking gebruikt. Mijn omgeving is mijn leefgebied: ik vind alles mooi om te schilderen en te verbeelden wat er was. Als ik met zo'n schilderij bezig ben, zit ik helemaal in die tijd: de sfeer van deze tijd komt helemaal tot leven. Zo blijft een stukje historie

bewaard. Mijn eerste expositie in het raadhuis was in 2000. Ik had toen een bordje erbij gehangen waarop stond: 'Met dank aan de vooruitgang en heimwee wat was'. En ik maak ook op verzoek schilderijen met een plaatje uit het verleden voor degenen die daar interesse in hebben. Er is toch veel belangstelling voor, omdat sommige zaken in de loop van tijd zijn verdwenen en niet meer bestaan", aldus Gabe de Vries.

Deel 1 – Het Zandvaartpad

Het Zandvaartpad, ook wel Vaartkantje genoemd, een nu gedempte zijtak van de Zandvaart. We kijken recht op de brug over de Zandvaart, met rechts slagerij van de familie de Reus, ter hoogte van waar nu ongeveer De Gouden Schaar aan de Kerklaan zit. Recht voor ons een allang verdwenen wasserijshoortsteen. Totaal verdwenen Heemstede.

Via Facebook (Nostalgisch Heemstede en Je bent een Heemstedenaar als je....) of via Joke van der Zee (bladmanager van de Heemsteder) volgen regelmatig reacties. Op bovenstaand artikel schreef op 15 februari dhr. L.J. Zwarter het volgende:

“Ik wil graag een correctie mededelen inzake de rubriek Heemstede in kleur. We kijken recht op de brug over de Zandvaart die aan het Vaartkantje lag, waar rechts op de hoek de woning van de heer Bos was gevestigd. De heer Bos was corveeër in het politiebureau aan de Raadhuisstraat en in de avonden vermaakte hij een ieder met conferences op bruiloften en partijen. Naast de Heer Bos was de slagerij van de familie de Reus, waar je vanaf de Kerklaan eerst via een trap naar beneden moest om de winkel te bereiken. Dit alles was gevestigd op de tegenwoordige parkeerplaats naast de winkel van loodgieter Vogel, nu De Gouden Schaar. Aan het Vaartkantje werd door de jeugd van de Raadhuisstraat veelvuldig gevist, zoals ook door ondergetekende. Nostalgie ten top!”

Deel 2 – Het Buitenhofje

Het Bullenhofje, aan de Glipperweg, waar nu het katholieke deel van de begraafplaats is. Tien woningen onder één dak. Gesloopt (in de fik) in 1928. Daarvoor waren de meeste inwoners dolgelukkig doorgeslagen naar hun net nieuw gebouwde woning aan Kadijk en Talmastraat. Luxe, met voor iedere familie een eigen toilet, in plaats van een huisje met beerton.

Deel 3 – Het Vaartkantje

Het Vaartkantje, in de jaren zestig van de 20ste eeuw gedempt. In de verte de brug over de Zandvaart. Links stonden kleine boerderijtjes, met rode pannendaken en luiken voor de ramen. Een koetje, wat varkens, kippen. Wassen met water uit de regenton. Aan de rechterkant de hokken van Zwarter, schots en scheef tegen elkaar aan gebouwd. Niets is er meer van over.

Deel 4 – De Meerweg

Dit keer een schilderij van Bennebroek. De Meerweg, met rechts de Reek, waar gelukkig veel hetzelfde is gebleven. Dat kunnen we nu nog in kleur zien. In de verte de brug, rechtsaf richting de Glip. Aan de linkerhand de oude pastorie en de ingang van de Schoollaan. Toen een zandpad, nu staan we een tijd stil voor de stoplichten, voordat we kunnen doorrijden.

Deel 5 – Het Vaarkantje

Nog eens het Vaarkantje in Heemstede. In het voorjaar, met de bomen in bloei. De zon schijnt over de rode pannendaken en over de kleine schots en scheef gebouwde schuurtjes en panden. In de verte de brug over de Zandvaart. Een stukje Heemstede, totaal verdwenen. Misschien kent u het nog van vroeger. En dacht u toen ook dat dit nooit voorbij zou gaan. Helaas. Dat is trouwens ook met de tentoonstelling: u heeft nog maar tot eind maart om te gaan kijken.

Als reactie op deel 1 kwam in de Heemsteder het volgende artikel op 25 februari 2015 in de krant:

Oude foto: Zandvaartpad

“Hoe zou Heemstede er van 1880 tot 1920 in kleur hebben uitgezien?” Aldus een gestelde vraag in de rubriek over oude Heemstedse taferelen, die HVHB voor de Heemsteder verzorgt. Mevrouw Van Yken bracht na het lezen van de rubriek, die ditmaal schilderwerken van Gabe de Vries voor het voetlicht brengt, een bezoekje aan het redactiekantoor. “Kijk, zó ziet de Zandvaartkade er van vóór 1913 uit, in kleur!” Mevrouw Van Yken heeft het dan over bijgaande ansichtkaart, een zo te zien ingekleurde foto die gemaakt is tussen 1899 en 1913. De postzegel achterop de kaart bewijst dat het een foto is van voor 1913. “Op de foto is hetzelfde beeld te zien als in de Heemsteder van 11 februari, alleen stond de wasserijshoorsteen er nog niet. Een echt ‘oudje’ dus, deze ansicht. Mevrouw Ykema heeft deze op de kop getikt tijdens een avond van de Haarlemse Zegelclub in Casca de Luifel. In eerste instantie om de oude postzegel maar het kaartje op zich mag er ook zijn, vindt ze.